

Rakennusteollisuus RT:n viestit hallituksen budjettiriiheen

Rakennettu ympäristö tarjoaa runsaasti ratkaisuja talouden kasvuun ja hiilineutraalisuuden saavuttamiseen

Suomen taloudessa on edessä muutaman vuoden mittainen nopeampi kasvupyrähdys. Talouden heikoista perustekijöistä johtuen talouskasvu palaa sen jälkeen takaisin vaatimattomalle kasvu-uralle. Hallituksen tulee budjettiriihessään kääntää katseet talouden pitkän aikavälin kasvua tukeviin tekijöihin ja torjua samalla ilmastonmuutosta. Riihessä on tehtävä ratkaisuja, jotka samanaikaisesti lisäävät työllisyyttä, parantavat Suomen kilpailukykyä tulevaisuudessa ja nopeuttavat siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa.

Työllisyysasteen nosto edellyttää toimivia asuntomarkkinoita ja työvoiman liikkuvuuden parantamista

Suomen talouden toipuminen ja työllisyyden paraneminen tulevat kärjistämään työvoiman saatavuusongelmia. Työvoiman saatavuuden turvaaminen edellyttää monien muiden toimien lisäksi työvoiman liikkuvuuden parantamista. Tämä korostuu Suomen väestörakenteen ja talouden hajaantuneen aluerakenteen vuoksi.

Asuntomarkkinat sekä työvoiman liikkumismahdollisuudet määrittelevät työvoiman alueellista liikkuvuutta. Työn perässä muuttamista hankaloittavasta varainsiirtoverosta tulee siksi luopua. Työmarkkinoiden toimintaa hidastavat nykyisellään asuntojen saatavuusongelmat ja asuntojen hintojen nousu. Asumisen hintaan on mahdollista vaikuttaa vain turvaamalla riittävä ja monipuolinen asuntotuotanto.

Asuntotuotantotavoitteen toteutumisen kannalta ratkaisevaa on riittävä tonttitarjonta ja sujuva kaavoitus. Asuntotuotannon monipuolisuus korostuu etenkin kasvukeskuksissa, jossa iso osa asunnoista valmistuu vuokratyöntöön. Vuokra-asuntotuotannon edellytyksiä ei saa hankaloittaa. Viime vuosien asuntotarjonnan kasvu on hillinnyt tehokkaasti asumisen hinnan nousua etenkin vuokramarkkinoilla. Ohuet vuokramarkkinat heikentäisivät osaltaan työvoiman muuttamista asumiskustannuksiltaan kalliisiin kasvukeskuksiin.

- Luovutaan omistusasunnon vaihtamista jarruttavasta varainsiirtoverosta.
- Ei rajoiteta kokonaisvelkaantumistasetta siten, että se hidastaisi asuntotuotantoa ja sisäistä muuttoliikettä.
- Ei rajoiteta uudiskohteissa taloyhtiölainan enimmäismäärää alle 70 prosentin, jotta yhä useammat palkansaajat voivat päästä kiinni omistusasumiseen.
- Säilytetään pääomavastikkeiden verovähennysoikeus, mikä edistää uusien vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen tuotantoa.
- Uudistetaan asunto-osakeyhtiöiden valtion takausten perusparannuslainaehdot.
- Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksessa kiinnitetään enemmän huomiota asuntomarkkinoiden toimivuuteen ja kaavoituksen sujuvoittamiseen:
  - Edistetään hankelähtöisyyttä ja kumppanuuskaavoitusta.
  - Vahvistetaan maan- ja kiinteistönomistajien aloiteoikeutta.
  - Mahdollistetaan sähköinen asiointi kaikissa kaavoituksen vaiheissa.
  - Annetaan viranomaiskäsittelyille palvelulupaus.
  - Maankäyttömaksujen ja kehittämiskorvausten enimmäismäärän säilytetään nykyisessä 60 prosentissa täydennysrakentamisen edistämiseksi.

Vähähiilinen betoni, energiatehokkuuden lisääminen ja digitalisaatio ovat tärkeimmät keinot hiilijalanjäljen pienentämiseen

Rakennusteollisuuden vähähiilisyyden tiekartan (2020) mukaan rakennetun ympäristön suurin päästövähennyspotentiaali on olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisessa ja lämmitysmuotojen uudistamisessa. Tämän takia korjausrakentamisen lisäämiseksi on luotava laajempia ja monipuolisempia kannustimia.

Rakennusmateriaaleista aiheutuvia päästöjä on pienennettävä. Betonin tärkeimmän ainesosan, sementin, tuottamisesta syntyy 5–8 prosenttia maailman kasvihuonepäästöistä. Tämän takia Suomen on jatkettava maailman kärkiluokan kehittämistyötään päästöjen pienentämisessä, sillä ratkaisuille on myös valtavasti maailmanlaajuista kysyntää. Vähähiilisen rakentamisen ja kiertotalouden edistäminen voivat tarjota Suomelle paalupaikan uusien innovaatioiden luomisessa.

Rakennetun ympäristön digitaalisten innovaatioiden kiihdyttäminen, tiedon parempi läpivirtaaminen ja uusien palveluiden kehittämiseen panostaminen mahdollistavat monien ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden toteuttamisen. Kiinteistö- ja rakentamisalan digiloikka on yksi avaimista alan tuottavuuden parantamiseksi ja hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

- Perustetaan ympäristöministeriövetoinen vähähiilisemmän betonin kehitysohjelma.
- Lisätään varsinkin julkisten tilaajien osaamista ja tietotaitoa hiilijalanjäljen pienentämiseen liittyen.
- Muutetaan energiatukiasetusta siten, että myös päästökaupan piirissä olevat yritykset voivat hyödyntää sitä.
- Laajennetaan taloyhtiöiden energiatuet kattamaan muutkin keinot kuin lämmitystapamuutokset.
- Korotetaan kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 5 000 euroon ja laajennetaan se koskemaan myös taloyhtiön osakkeenomistajia taloyhtiön korjaushankkeissa.
- Turvataan kiinteistö- ja rakentamisalan digitalisaatiokehityksen jatko ja sen rahoitus.
- Vauhditetaan omadata-periaatteen käyttöönottoa ja mahdollistetaan eri viranomaistietojen hyödyntäminen sekä yhdenmukaistetaan henkilö- ja muiden tietojen luvituskäytäntöjä.

Väyläverkon kehittäminen vahvistaa Suomen kilpailukykyä, sujuvoittaa työmatkaliikennettä ja vie Suomea kohti hiilineutraaliuutta

Vientiteollisuudella on merkittävä rooli Suomen työllisyystavoitteiden toteutumisessa. Hyvin valitut tavaraliikenteen investoinnit sujuvoittavat teollisuuden kuljetuksia ja parantavat viennin kilpailukykyä. Viennin kannalta keskeisimpien valtateiden kunnianhimoisen tasonnoston myötä houkutellaan teollisia investointeja Suomeen ja vahvistetaan valtakunnan eri osien kytkeytyminen toisiinsa sekä edelleen muuhun Eurooppaan ja maailmalle.

Henkilöliikenteen investoinneilla vauhditetaan työvoiman liikkuvuutta. Erityisesti kasvukusten sisäiset ja niiden väliset raideliikenneinvestoinnit vivuttavat liikkeelle tarvittavaa asuntorakentamista ja kaupunkikehityshankkeita sekä edistävät liikkumisen palveluiden kehittymistä. Kestävien liikenneinvestointien avulla viedään Suomea kohti ilmastotavoitteita sekä rakennetaan kestävä kasvua ja mahdollistetaan uusien työpaikkojen luominen.

- Vahvistetaan sitoutuminen 12-vuotiseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan varmistamalla sille riittävän kunnianhimoisen rahoitustaso. Perusväylänpidon rahoituksen pitää olla kehyskauden lopullakin vähintään 1,4 miljardia euroa vuodessa ja kehitysinvestointien tason vähintään 600 miljoonaa euroa.

- Luodaan nopealla aikataululla Suomen kilpailukyvyn kannalta suurille raideliikennehankkeille ja keskeisten valtateiden yhteysvälikohtaisille tasonnostohankkeille investointilähtöiset rahoitusmallit, jotta Suomen väyläverkosto pysyy teollisuuden ja henkilöliikenteen vaatimassa kunnossa. Suomi on jo nyt jäänyt investointitasossa ja sitä kautta kilpailukyvyssä auttamatta jälkeen vertailumaista, kuten Ruotsista.
- Sen lisäksi tehdään selkeät rakentamispäätökset suurista ratahankkeista, jotta myös aluerakentamisen suunnittelu voidaan käynnistää ja näin vauhdittaa aluetalouden kasvua. Näin varmistetaan, että Suomen väyläverkosto aidosti edistää teollisten investointien kotiuttamista sekä osaamisen ja työvoiman liikkuvuutta.
- Päätetään rahoituksesta Luumäki-Joutseno-kaksoisraiteelle, joka on nykyisellään pullonkaula sekä matkustaja- että tavaraliikenteelle. Rataosan välityskyky vaikuttaa paitsi metsäteollisuuden raaka-ainekuljetuksiin myös vientiteollisuuden tuotekuljetuksiin satamiin.

Lisätietoja:

Aleksi Randell, toimitusjohtaja, 0400 500 822

Paavo Syrjö, varatoimitusjohtaja, 040 560 1803

Lauri Pakkanen, yhteiskuntasuhdepäällikkö, 050 522 7797